31/12/2018

Νέο Βιβλίο για τον Πέτρο τον Πελοποννήσιο

/ Επικαιρότητα

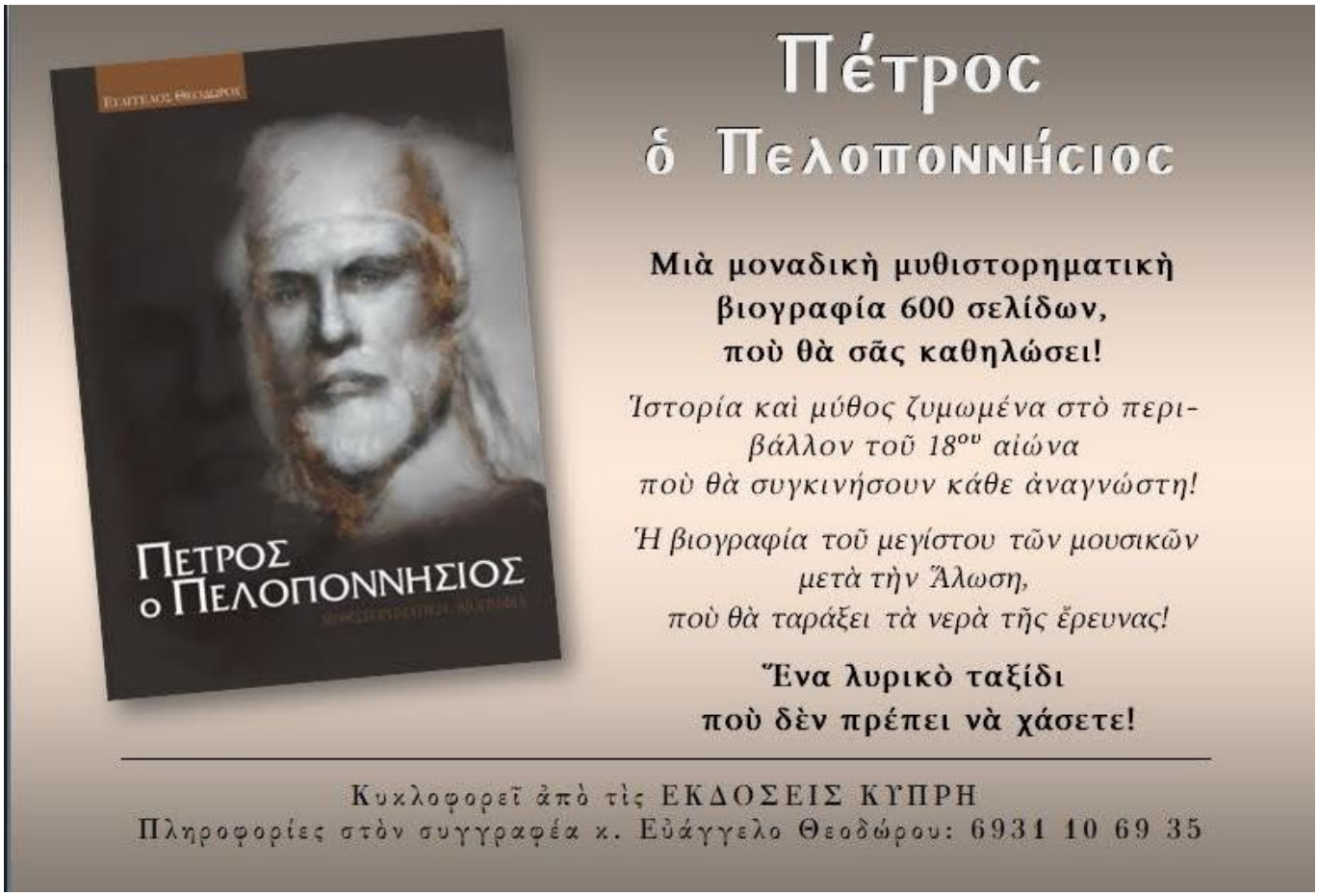

Με τίτλο “Πέτρος ο Πελοποννήσιος” κυκλοφόρησε μία μοναδική μυθιστορηματική βιογραφία 600 σελίδων. Πρόκειται για ιστορία που εκτυλίσσεται τον 18ο αιώνα.
Ο Πέτρος Πελοποννήσιος ή Πέτρος Λαμπαδάριος (1730-1778), υπήρξε ένας από τους κορυφαίους εκπροσώπους της μεταβυζαντινής παραδόσεως και λαμπαδάριος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας κατά τον 18ο αιώνα. Αποτελεί τη δεσπόζουσα φυσιογνωμία του μουσικού στερεώματος κατά το 18ο αιώνα.
Ο βίος του
Γεννήθηκε περί 1730 πιθανώς στο χωριό Γοράνοι Λακωνίας και απεβίωσε από επιδημία πανώλης το 1778 σύμφωνα με χειρόγραφο που αναφέρει την ημερομηνία θανάτου του. Το έργο του περιγράφεται από πηγές της εποχής ως μια ακούραστη και διαρκή εργασία των μουσικών δρωμένων κατά την οποία εξηγούσε τα παλαιά μουσικά μαθήματα, έγραφε κάθε μελωδία που ερχόταν στη φαντασία του έξωθεν ή έσωθεν, ενώ επιπρόσθετα μέλιζε και στίχους “ευγενών και λογίων του ημετέρου γένους”. Μετά τον θάνατο του πατέρα του σε συμπλοκή με Τουρκαλβανούς, η μητέρα του τον έστειλε στη Μονή Αγίας Λαύρας (Μέγα Σπήλαιο-Καλάβρυτα). Εκεί

τον βρήκε ένας περιοδεύων έμπορος και τον πήρε μαζί του στη Σμύρνη. Από εκεί και μετά η εξέλιξη του Πέτρου ήταν ραγδαία, λόγω της φυσικής του κλίσης στη μουσική και της μαθητείας του κοντά σε ιερομόναχο μουσικό και μετέπειτα στον πρωτοψάλτη της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Ιωάννη Τραπεζούντιο, με τον οποίο συνέψαλε ως Β΄ Δομέστιχος, ίσως δε και ως Α΄. Από το 1770 και το θάνατο του Ιωάννη, υπό το Δανιήλ, ο Πέτρος έγινε λαμπαδάριος στο πατριαρχικό αναλόγιο. Με το Δανιήλ Πρωτοψάλτη και το Δομέστιχο Ιάκωβο Πελοποννήσιο δίδαξε μουσική στην ιδρυθείσα πατριαρχική μουσική σχολή από το 1776. Η κηδεία του Πέτρου έλαβε χώρα στην Κωνσταντινούπολη, στην οποία μάλιστα θέλησαν να παραβρεθούν και οι Δερβίσηδες της πόλης για να τον ψάλλουν, αφού πολύ τον σέβονταν και τον αγαπούσαν.

Χαρακτηρίζεται ως χαλκέντερος εργάτης της μουσικής ο οποίος “εθαυμάζετο υπό των συγχρόνων αυτού δια την έξοχον μουσικήν αυτού αντίληψιν και μίμησην, δυνάμενος μάλιστα να διαφυλάξη πιστώς δια της γραφής οιονδήποτε μέλος έστω και άπαξ ψαλλόμενον υπ άλλου. Εντεύθεν υπό των Οθωμανών καλείτο χιρσίζ (κλέπτης) και χότζας (διδάσκαλος)”. Κατά μία άλλη άποψη, αν και όχι επικρατούσα, ο Πέτρος υπήρξε δερβίσης, ο οποίος είλκυε την καταγωγή του από οικογένειες Λακώνων οι οποίες βρίσκονταν στη Σμύρνη από τον 13ο αιώνα.

Το έργο του

Το έργο του Πέτρου διαχωρίζεται σε δύο μεγάλες θεματικές ενότητες. Την εκκλησιαστική μουσική και την κοσμική. Κατά την πρώτη το εξηγητικό του έργο είναι ανεπανάληπτο, αφού απλοποίησε ακόμα περισσότερο την κουκουζέλειον και Ιωάννου Τραπεζουντίου παρασημαντική, ενώ ερμήνευε και τις θέσεις αρχαιότερων μελών, αποτελώντας τον συνδετικό κρίκο του μουσικού εκκλησιαστικού συστήματος πριν από τη μέθοδο των τριών διδασκάλων. Η διαμόρφωση τής αναλυτικής αυτής σημειογραφίας είναι σημαντική για τη συμβολή στην εξέλιξη της εκκλησιαστικής μουσικής, αφού τελικά σήμερα αποτελεί τον κορμό της εκκλησιαστικής μουσικής παράδοσης. Με αυτόν τον τρόπο η παράδοση θα περάσει στα βιβλία όπου από το 19ο αιώνα αρχίζουν να εκδίδονται.

Το έργο του επίσης θεωρείται μεγάλο σε όγκο και ποιότητα και συνίσταται κυρίως σε πρωτότυπες συνθέσεις στο ύφος της βυζαντινής μουσικής και σε επεξεργασία παλαιοτέρων μουσικών διδασκάλων. Σήμερα ελάχιστο μέρος των συνθέσεών του έχει εκδοθεί, αφού το μεγαλύτερο μέρος σώζεται σε ανέκδοτα χειρόγραφα. Το γνωστότερο έργο του είναι το ειρμολόγιο. Ο ίδιος υπήρξε σπουδαίος συνθέτης και της δημοτικής μουσικής όπου τα τραγούδια του “αποτελούν σπάνια δείγματα της παλαιότερης εκκλησιαστικής και δημοτικής μουσικής μας παράδοσης…που σημείωσαν μάλιστα μεγάλη επιτυχία στην εποχή του και τραγουδήθηκαν στην

Κωνσταντινούπολη και στα άλλα αστικά κέντρα της Ανατολής μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα”.